

... (FORESTRY AND FOREST PRODUCTS*) ...

Voorwoord door JOHN BOYD ORR

bij de uitgave "World Situation 1937—1946" van de Afdeeling Forestry and Forest Products, Food and Agriculture Organisation of the United Nations, 15 Augustus 1946.

Zich wijdend aan het doel: „vrijwaring voor gebrek” ziet zich de F.A.O. voor de noodzaak van een krachtige poging geplaatst, de bosschen in de wereld weer op te bouwen en een doeltreffend gebruik van hun producten te bereiken.

Met deze poging is reeds een begin gemaakt. Door de benoeming van Marcel Leloup, vroeger directeur-generaal van het Staatsboschbeheer in Frankrijk, tot directeur van „Forestry and Forest Products” in de F.A.O. wordt de internationale boschbouw een voldongen feit. Stappen zijn ondernomen, om een staf samen te stellen, die uiteindelijk deskundigen op elk gebied van den boschbouw en de boschbouwproducten zal omvatten, om de F.A.O. tot het wereld-centrum van kennis te maken voor boschbouw en houtgebruik. Met de medewerking van de Regeeringen-leden wordt een lichaam voor wereld-boschstatistiek samengesteld en een bibliotheek gesticht, die de volledigste bron van informatie over boschbouw en boschproducten zal worden, die bestaat. Maar ons doel zal veel verder rijken dan het samenstellen van een statistiek en het vergaren van kennis. De boschbouwafdeeling in de F.A.O. zal een werkzaam aandeel nemen in de hulp aan de Regeeringen-leden bij het oplossen van hun boschbouwkundige vraagstukken en in het geven van adviezen betreffende hun bemoeiingen met den boschbouw.

Gedurende het afgelopen jaar zijn studies gemaakt van bepaalde kritieke toestanden ten einde een urgentie-programma samen te stellen. Een dergelijke studie is het gevolg van de boschvernietiging door den oorlog, speciaal in Europa. Hier bleek, dat de directe uitwerkingen veel minder verwoestend waren, dan men had verwacht. Land- en lucht-oorlogen hebben slechts ernstige plaatselijke verwoesting aangericht in die streken, die „gevechtsterrein” waren. Met uitzondering van de bosschen van Griekenland en Polen, die hevig verwoest werden, zijn de Europeesche bosschen practisch geheel intact uit den oorlog gekomen.

Maar eenige van de indirecte factoren van den oorlog hebben samengespannen, om reeds kritieke omstandigheden te verzwaren, die nu dreigen erger te worden. In eerste instantie moet de abnormale kap tot deze indirecte gevolgen worden gerekend. De oorlogvoering stelde zware eischen aan de bosschen en in vele landen — speciaal in de Vereenigde Staten — is in de bosschen in gevaarlijke mate te veel gekapt, vooral in de zwaardere sortimenten.

Na-oorlogse behoeften verhoogden nog den last, die reeds op de

(*) Overdruk (vertaald) van de Engelsche uitgave van 15 Aug. 1946.

bosschen rust. Tekorten aan papier worden in de geheele wereld gevoeld, en het herstel van de door den oorlog getroffen gebieden, de hervatting van den woningbouw en andere vormen van houtgebruik voor de burgerbevolking veroorzaken een enormen druk op de bosschen en de noodzaak, uitgeputte voorraden weder aan te vullen, zal deze druk nog aanmerkelijk verzwaren.

Wij be g i n n e n pas te weten, hoe algemeen en acuut het gebrek aan timmerhout zal zijn. Wegens de vertraging in den opbouw en het lage peil van het economische leven wordt de huidige werkelijke schaarschte aan timmerhout verdoezeld. Maar als de aandrang tot herstel toeneemt, zal de vraag naar timmerhout omhoog vliegen en indien niet voor nieuwe aanvulling zal zijn gezorgd, zal de kloof tusschen vraag en aanbod zich nog vergrooten.

Timmerhout is het voornaamste bouw materiaal van den mensch. Hij heeft meer dan 120 millioen ton per jaar noodig en in Europa alleen kan het tekort aan timmerhout beteekenen, dat twee millioen woningen, welke herstel behoeven, onbewoonbaar moeten blijven voor tenminste nog een jaar. Europa en het Midden-Oosten kwamen uit den oorlog met een groot te kort aan hout en in het Verre Oosten zal het gebrek aan hout voor spoorwegen, industriele installaties en woonhuizen ongetwijfeld de pogingen tot economisch en sociaal herstel vertragen. In de U.S.A. zijn de houtvoorraden gedaald tot een constante laagte en de Engelsche houtpositie is nog slechter. Herstel van dit verschijnsel wordt nog bemoeilijkt door tekorten, die hoofdzakelijk voortkomen uit gebrek aan staand hout geschikt voor zaaghout. Deze tekorten veroorzaken reeds werkeloosheid — in sommige gebieden van Noord-Amerika zijn timmerlieden werkeloos door gebrek aan hout en in Polen en Oostenrijk, waar de straten nog overhoop liggen door de puinhoopen van den oorlog, draagt het gebrek aan hout er toe bij om het herstel te vertragen. Aan gezien de bouwbedrijven normaliter de ruggegraat van economischen voorspoed en van een hoog peil van werkgelegenheid vormen, kan dit tekort aan timmerhout, indien men het laat voortbestaan, de ontplooiing van de wereld-economie ernstig belemmeren.

Eenige van de oorzaken van de huidige houtschaarschte, zooals onvoldoende werkkrachten, ontwricht vervoer en gebrekkige uitrusting, zijn tijdelijke factoren, die weinig hebben te maken met den beschikbaren voorraad hout en de productie-capaciteit van de bosschen. Maar de grondoorzaken van het chronische houtgebrek in de wereld zijn fundamenteel en hebben hun verderfelijke uitwerking reeds tientallen jaren uitgeoefend.

Deze fundamentele oorzaken omvatten ontbossching, onvoldoende boschbeheer, onmacht om bosschen tot rijpheid te laten komen, onvolledige exploitatie en gebrek aan technisch personeel.

Het reeds lang bestaande ontbreken van voldoende personeel is nog verergerd door den oorlog. Een van de indirecte gevolgen van den oorlog was de onderbreking van de maatregelen voor de herbebossching en boschverbetering tengevolge van het gebrek aan arbeidskrachten. In het kappen geoevende boscharbeiders gingen in militairen dienst en werden door ongeoevende krachten of heelemaal niet vervangen. Nog erger was het verlies aan technisch boschpersoneel. De Division of Forestry and Forest Products tracht nu gegevens te verzamelen betref-

fende de aantallen beschikbare en naar schatting noodig geachte geoefende houtvesters en boschwachters. Voorloopige inlichtingen wijzen uit, dat waarschijnlijk voor verscheidene jaren, voor de posities van boschbouwers met opleiding, te weinig krachten met ervaring beschikbaar zullen zijn zelfs voor normale eischen, en dat er een zeer groot tekort is, om aan de door den oorlog verhoogde vraag te voldoen.

Maar geheel afgezien van de nadeelige gevolgen van den oorlog geeft de toestand van de bosschen in de wereld weinig reden tot gerustheid. Van de vier milliard hectare boschgrond worden slechts 300 millioen behoorlijk beheerd. Een milliard ha worden geëxploiteerd met weinig of geen zorg voor hun duurzame productiviteit en 500 millioen ha zijn zoo gedevasteerd, dat zij heden tendage niet slechts waardeloos zijn als zoodanig, maar een bron van gevaar opleveren voor den landbouw.

Twee milliard hectare bosch zijn nog onaangeroerd gebleven en vormen mischien de laatst overgebleven mogelijkheid, om de grenzen der moderne beschaving uit te breiden. Dit zijn de houtreserves der wereld, de laatste groote voorraden van duurzame hulpbronnen en er mag niet worden toegestaan, dat zij het lot ondergaan, dat de bosschen in menig oud land trof. Het is een van de opgaven van de F.A.O., hulp te bieden, om deze duurzaam productief te houden.

Er zijn andere opgaven. De bebossching van uitgestrekte, boomlooze gebieden in China, Zuid-Oost-Azië, het Nabije en Midden-Oosten vormt een eisch, zoo veelomvattend, dat alleen een internationale poging hoop op succes kan geven. Vooralsnog is hier herstel van het bosch de eerste stap, om landbouw te vestigen en een behoorlijk voedingspeil voor meer dan een milliard menschen te bereiken. In deze streken kan economische ontwikkeling en „vrijwaring voor gebrek” weinig meer zijn dan een fraze, tot de herbewouding hout voor brandstof en bosschen ter bescherming van het land tegen de eroderende uitwerking van wind en regen brengt.

Om in algemeene termen het boschprobleem van de wereld te omschrijven, is niet moeilijk. Er is gebrek aan hout, ondanks het feit, dat de wereld meer dan genoeg boschgrond heeft, om de volkeren der aarde van hout te voorzien, zelfs bij een verdere economische ontwikkeling.

Ook het middel voor verbetering is duidelijk. De bosschen moeten als een duurzaam, steeds te vernieuwen gewas worden beheerd. Verspilling moet worden verminderd. Een beroep moet worden gedaan op de wetgeving en de opvoedende krachten moeten worden gemobiliseerd, om de bosschen tegen brand en devasterende exploitatie te beschermen. Bebossching moet worden ondernomen op een schaal, zooals men niet zou hebben kunnen droomen, om waardevolle bosschen te scheppen in streken, die nu woest liggen en om millioenen hectaren nu verloren landbouwgrond, te herwinnen. De twee milliard hectaren bosch, die nog onaangetaast liggen, moeten worden omgezet in economische en sociale waarden. Het aantal boschbouwers met opleiding moet vele malen grooter worden.

Een volledige wereld-boschpolitiek moet worden gericht op twee doeleinden: ten eerste, een voldoende oppervlakte bosch, om het voordeel van zijn beschermenden invloed te verzekeren, en ten tweede, een duurzame en ruime voorziening met boschproducten. Het herstel van de

bosschen der wereld is een grootschē taak, een wereld-poging waard. Het zal tijd kosten, het zal samenwerking op een internationale schaal vereischen; maar succes beteekent een rijker, beter leven voor honderden millioenen. Als onderdeel van den wereldomspannenden strijd tegen gebrek der menschheid, waartoe de F.A.O. zich heeft verbonden, moet het volledig tenutte maken van de bosschen der wereld een onvervangbare en blijvende rol vervullen, want geen poging, om den wereld-landbouw op te bouwen, kan op succes rekenen, tenzij zij de bosschen der wereld opbouwt.

Boomen zijn de beschermers van landbouwgronden en de bewakers van de waterverzorging voor den landbouw. Zij dienen als windbrekers, om de cultures voor uitdrooging door heete winden te beschermen; zij leveren beschutting voor den veestapel, en in vele streken wordt tot het planten van boomen aangespoord, niet zoozeer wegens de behoefte aan hout ter plaatse, als wel om den landbouw te stabiliseeren en gevaarlijke overstromingen te voorkomen. De grootte schermbosschen in Rusland en in Noord-Amerika zijn zuiver voor landbouwdoeleinden, niet voor houtproductie, aangelegd. Millioenen hectaren bosch hebben weinig waarde voor de houtproductie en zij kunnen niet worden gerekend tot die, welke tot de houtvoorziening van de wereld bijdragen, maar hun verlies zou gevaar opleveren en in vele gevallen vernietigend zijn voor landbouwkundige waarden. In sommige landen zou hun verdwijnen menschelijke bewoning onmogelijk maken.

Boschvernieling is de belangrijkste factor geweest, die als zoodanig landen voor menschelijk gebruik ongeschikt heeft gemaakt. Oude beschavingen veranderden de bedekking met bosch ingrijpend en landen eens flink beboscht, zijn veranderd in barrē, stuivende woestijnen, waar duizende vierkante mijlen rijke bouwgrond verwoest liggen door afzettingen van zand, stof en grint, of doorsneden door geulen. Hier staat de mensch in zijn strijd tegen ontberingen voor de lang durende, kostbare opgave, het bosch weer terug te brengen als eenig middel, om den landbouw weer te herstellen en een agrarische samenleving mogelijk te maken.

Het bosch is bovendien een altijd aanwezige bron van levensonderhoud voor den mensch en levert als kweekplaats voor wild onmetelijke hoeveelheden eiwitrijk voedsel. Vele boomen zijn practisch „landbouwgewassen”. Eschdoornsuiker, noten en talrijke vruchten worden allen door boomen geleverd. Meer dan een millioen ton eikels werden in het laatste jaar door schoolkinderen in Japan verzameld, om ze te malen en te helpen de brooze scheidsmuur tusschen leven en dood te verstevigen.

Tenminste twee derde van het menschelijke ras gebruikt hout om te koken, en voor dat gedeelte wordt het hout zelf een integreerend deel van de voedselvoorziening van de wereld. In vele delen van het Verre en Midden-Oosten vormt het gebrek aan brandhout een critiek landbouwkundig probleem. De landelijke bevolking is gedwongen, mest en afval te stoken, die aan den grond teruggegeven de opbrengst met meer dan 10 procent zouden verhoogen. Van hun geboorte tot aan den dood moeten de millioenen in deze overbevolkte landen zich aanpassen aan de ontberingen, opgelegd door chronisch houtgebrek.

Als wij een wereld willen scheppen, waar nooit meer hongersnood bekend zal zijn, is het herstel, de bescherming en een rationeel gebruik

van de bosschen in de wereld onontbeerlijk. Maar de behoefte van den mensch aan bosch eindigt niet bij zijn behoefte aan voeding. Behalve zijn functie als beschermer van de cultures en bewaarder van water, is het bosch de fabriek, die de belangrijkste, altijd weer aangroeiende hulpbron voor de wereld — het hout produceert.

Hout is huisvesting en warmte. Het is de courant, waarop U bent geabonneerd, het boek, dat U leest. Het is de veelzijdigste grondstof op de wereld. Geen andere stof levert brandstof, vezel, suiker, alcohol, synthetische rubber, ontplofbare stoffen en zelfs eiwitvoedsel, terwijl het onbeperkt voor bouwdoeleinden dient. En van jaar tot jaar neemt het aantal dezer producten toe. In het laboratorium, onder de electronen-microscop en in reageerbuizen wordt hout, dat gisteren nog als bouw-materiaal of brandstof werd beschouwd, afgezonderd en zijn karakter grondig veranderd. De scheikundige mogelijkheden zijn nog slechts aangestipt en de vezel-chemie opent een geheel nieuw veld van plastische stoffen en textiel en maakt het mogelijk vrij wel elke houtsoort met voordeel te malen en den ruimen afval van zaagmolens te verwerken. Groote fabrieken zijn gebouwd, om zaagsel en hout, dat niet voor zaag-hout en papierhout geschikt is, om te zetten in ethyl-alcohol, veevoeder en chemische stoffen. Mannen der wetenschap gelooven, dat zij spoedig in minuten zullen nadoen, waarvoor de natuur millioenen jaren noodig had, en dat zij door hout in koolhydraten om te zetten, de steeds weer aangroeiende bosschen in staat zullen stellen, de niet aan te vul-len voorraden aan petroleum te vermeerderen.

Tegenover de voortdurend toenemende behoefte aan bosschen als bondgenooten voor den landbouw en als leveranciers van een grondstof, die den mensch voor ontelbare doeleinden kan dienen, kan de F.A.O. niet ongeïnteresseerd toezien, terwijl jaar na jaar de bosschen der wereld achteruitgaan in qualiteit en verminderen in oppervlakte en massa. Zoo lang de honger de wereld op de hielen zit, is de eerste plicht van de F.A.O. zeer duidelijk. Onze onmiddellijke taak is de verhooging van de beschikbare hoeveelheid voedsel; onze taak op langen duur is een wereld, die beter wordt gevoed en beschermd door een oordeelkundiger gebruik van den grond. Voor deze beide opgaven moeten wij een be-roep doen op een onvervangbaren bondgenoot van den landbouw — het bosch.